

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန
သစ်တောဦးစီးဌာန

CITES ကွန်ဗင်းရှင်း နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစနစ်များ

မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁	နိဒါန်း	၁
၂	CITES ကွန်းပင်းရှင်း၏ ဦးတည်ချက်များ	၂
၃	CITES ကွန်းပင်းရှင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်	၂
၄	CITES နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ	၂
၅	CITES ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတာဝန်ခံများ (က) စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာတာဝန်ခံ (CITES Management Authority) (ခ) သိပ္ပံဆိုင်ရာတာဝန်ခံ (CITES Scientific Authority)	၂ - ၃
၆	မြန်မာနိုင်ငံအတွက် CITES လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတာဝန်ခံများ နှင့် တာဝန်ခံဌာန (က) စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာတာဝန်ခံ (CITES Management Authority) (ခ) သိပ္ပံဆိုင်ရာတာဝန်ခံ (CITES Scientific Authority)	၃
၇	CITES ကွန်းပင်းရှင်း၏ သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ချက်များ	၃ - ၄
၈	ကွန်ပင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ညီလာခံအစည်းအဝေး	၅
၉	CITES Permit	၅
၁၀	CITES Secretariat နှင့် CITES Management Authority တို့အကြား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုစနစ်	၅ - ၆
၁၁	မြန်မာနိုင်ငံမှ သဘာဝအပင်များနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းရေးမှု	၆
၁၂	တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုအဆင့်အတန်းများ	၆ - ၉
၁၃	အာဆီယံဒေသအတွင်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု တားဆီးနှိမ်နင်းရေးကွန်ယက် ASEAN Wildlife Enforcement Network (ASEAN-WEN)	၁၀ - ၁၃
၁၄	တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ဖမ်းဆီး၊ သိမ်းဆည်းရမိလျှင် ဆောင်ရွက်ရန်ကိစ္စများ	၁၃
၁၅	ပြစ်မှု ပြစ်ဒဏ်များ	၁၄ - ၁၅
၁၆	နိဂုံး	၁၅ - ၁၆
၁၇	နောက်ဆက်တွဲများ	၁၇ - ၃၉

CITES ကွန်ဗင်းရှင်း နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစနစ်များ

နိဒါန်း

၁။ CITES ဆိုသည်မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်းတစ်ခု၏ အမည်ကို အတိုကောက်ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ “ မျိုးဆက်ပျက်သုဉ်းလုဆဲ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း ” Convention on International Trade of Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

၂။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများတွင်ပါဝင်သည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များတို့ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက်ရည်ရွယ်ပြီး ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဝန်းကျင်ခန့်တွင် ကမ္ဘာ့ သိပ္ပံပညာရှင်များအသိုင်းအဝန်းမှ အပင်နှင့်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များဖြစ်သည့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များတို့ကို ကမ္ဘာ့အဝန်း အလွန်အကျွံ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းများ ပြုလုပ် လာကြသည်ကို သတိထားမိလာခဲ့ကြသည်။ တစ်ချို့သောမျိုးစိတ်တို့မှာ ကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်မှ ကွယ်ပျောက် သွားခဲ့ကြကြောင်း၊ တစ်ချို့မျိုးစိတ်တို့မှာ မကြာမီအချိန်တွင် ပျောက်ကွယ်သွားတော့မည့် အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့ နေကြောင်းတို့ကို ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိလာခဲ့ကြသည်။

၃။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော IUCN –World Conservation Union သို့မဟုတ် International Union for Conservation of Nature and Natural Resources အဖွဲ့ကြီး၏ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအစည်းအဝေးနှင့် ၁၉၇၂ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်း ဆွီဒင်နိုင်ငံ၊ စတော့ဟုမ်းမြို့၌ ကျင်းပသော လူသားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂညီလာခံတို့မှ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ရှားပါး၍ မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်မည့် တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်နှင့်သစ်ပင်ပန်းမန်များ၊ ယင်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းများကို တရားမဝင်အလွန်အကျွံထုတ်ယူခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းများကို နိုင်ငံတကာပြဿနာတစ်ရပ်အနေဖြင့် ပူးပေါင်းထိန်းချုပ် ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် The International Convention on Regulations of Export, Transit and Import of Rare or Threatened Wildlife Species or their Skins and Trophies ကို ရေးဆွဲသတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။

၄။ ၁၉၇၃ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတကာကွန်ဗင်းရှင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဝါရှင်တန်ဒီစီ၌ ကျင်းပသည့်အစည်းအဝေးတွင် နိုင်ငံ(၈၀)ကျော်မှ ကိုယ်စားလှယ်များတက်ရောက်ကာ အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် စတင်အာဏာသက်ရောက်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာ ခဲ့သည်။ ဝါရှင်တန်ဒီစီမြို့တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့မှုကြောင့် ဝါရှင်တန်ကွန်ဗင်းရှင်းဟု အစပထမတွင် လူသိများခဲ့ပြီး နောင်တွင် CITES ဟု ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲသုံးစွဲခဲ့သည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံပေါင်း (၁၇၅)နိုင်ငံအထိရှိလာခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအပြင် အသင်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ သုတေသနဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့ အစည်းများ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဆောင်ရွက်နေသည့် နိုင်ငံတကာဌာန/အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

CITES ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ဦးတည်ချက်များ

- ၅။ (က) မျိုးသုဉ်းရန် အန္တရာယ်ကျရောက်နေသောမျိုးစိတ်များအား နိုင်ငံတကာအတိုင်းအတာဖြင့် စီးပွားဖြစ်အလွန်အကျွံ ကူးသန်းရောင်းဝယ်နေခြင်းကို တားဆီးရန်၊
- (ခ) စီးပွားဖြစ်ထုတ်ယူရောင်းချခွင့်ပြုထားသော မျိုးစိတ်များ၏ ဂေဟစနစ် ဟန်ချက်ညီမှုအတွက် နိုင်ငံတကာမှ ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းရန်၊
- (ဂ) နိုင်ငံတကာကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးမှတစ်ဆင့် ထာဝစဉ်ညီ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအား ကူညီပေးရန်၊ တို့ဖြစ်သည်။

CITES ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

၆။ ရှားပါး၍ မျိုးဆက်ပျက်သုဉ်းတော့မည့် အန္တရာယ်ကျရောက်နေသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင် ပန်းမန်နှင့် ယင်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းများအား တရားမဝင် အလွန်အကျွံရောင်းဝယ်နေမှုကို နိုင်ငံတကာပြဿနာ တစ်ရပ်အနေဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ ပူးပေါင်းထိန်းချုပ်ကာကွယ်ရန်။

CITES နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ

၇။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်တွင် CITES ကွန်ဗင်းရှင်းသို့ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံဟူ၍ ခွဲခြားပြီး နှစ်စဉ်ကြေးထည့်ဝင်ရလေ့ရှိသည်။

CITES ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းတာဝန်ခံများ

၈။ CITES ကွန်ဗင်းရှင်းအတွင်းရေးမှူးရုံးကို ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဂျီနီဗာမြို့၌ အခြေစိုက်ရုံးဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီး ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချင်းချင်းကြားတွင် CITES ဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရေး အတွက် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်းများကို အတွင်းရေးမှူးရုံးမှ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ နိုင်ငံအလိုက် အောက်ပါအတိုင်း ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံများထားရှိသည်-

- (က) **စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာတာဝန်ခံ(CITES Management Authority)**။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ မွေးမြူခြင်း၊ မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင် လိုအပ်သလို စိစစ် ကြီးကြပ်ခြင်း၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ တင်ပို့ခြင်း၊ တင်သွင်းခြင်းဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက်ပါမစ်များ (CITES Export/ Re-Export/ Import Permit/ Exhibition Permit) များကို ထုတ်ပေးခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်သည်။ ထိန်းချုပ်ကာကွယ်ထားသည့် နောက်ဆက်တွဲစာရင်းဝင်အပင်နှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များတို့၏ အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ချက်များကို ပြင်ဆင်နိုင်ရန် အကြံပြု ပေးခြင်း၊ အတိုးအလျှော့ပြုလုပ်ခြင်းတို့အတွက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သည်။

- (ခ) သိပ္ပံဆိုင်ရာတာဝန်ခံ(CITES Scientific Authority)။ နိုင်ငံအတွင်းနှင့် ပြည်ပနိုင်ငံများ မှမျိုးစိတ်များဆိုင်ရာ ရှားပါးမှု၊ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမှုအဆင့်အတန်းများကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး ပေးခြင်း၊ နောက်ဆက်တွဲစာရင်းဝင် Appendixes များအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ရေး အုပ်ချုပ်မှု ဆိုင်ရာတာဝန်ခံထံသို့ သိပ္ပံဆိုင်ရာအကြံပေးခြင်း၊ အချက်အလက်များပြုစုပေးခြင်းတို့ကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် CITES လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတာဝန်ခံများ နှင့် တာဝန်ခံဌာန

၉။ သဘာဝအပင်များ နှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များတို့၏ နိုင်ငံတကာကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စ ရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ CITES Secretariat နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချင်းချင်းနှင့်သော်လည်း ကောင်း၊ အခြားအစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့်သော်လည်းကောင်း ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေး သည်။

- (က) အုပ်ချုပ်မှုတာဝန်ခံ။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာန
- (ခ) သိပ္ပံဆိုင်ရာတာဝန်ခံ။ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေး ဌာနခွဲ၊ သစ်တောဦးစီးဌာန။

CITES ကွန်ဗင်းရှင်း၏ သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ချက်များ

၁၀။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များအား ပေါများမှု၊ ရှားပါးမှုအခြေအနေကို စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာစူးစမ်းဖော်ထုတ်ခြင်း၊ သိပ္ပံသုတေသနပြုလုပ်ခြင်းများအရ နိုင်ငံတကာကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ စီးပွားရေး အလို့ငှာမွေးမြူခြင်းများကို ထိန်းချုပ်တားဆီးရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် စည်းမျဉ်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ သတ်မှတ်ချက်ပါ မျိုးစိတ်များ နိုင်ငံတကာ ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ အလဲအလှယ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ တိုင်းပြည်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တင်သွင်း/တင်ပို့ခြင်းများ အတွက် အောက်ပါစည်းကမ်းချက်များအတိုင်း တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းလိုက်နာရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ သဘောတူလက်ခံ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ အဆိုပါသတ်မှတ်ချက်များတွင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ၊ ယင်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း နောက်ဆက်တွဲစာရင်းများ (CITES Appendixes) အဖြစ်သတ်မှတ်ကာ အဆင့်(၃)မျိုး သတ်မှတ်ထားသည်။

- (က) ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲစာရင်း (၁) CITES Appendix I
- (၁) အလွန်ရှားပါးပြီး မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ကျရောက်နေသော မျိုးစိတ်များအားလုံးကို သတ်မှတ်သည်။

- (၂) သဘာဝတောတွင်းမှထုတ်ယူ၍ စီးပွားဖြစ်ရောင်းဝယ်ခြင်းကို လုံးဝထားမြစ်ထားသည်။
- (၃) သို့ရာတွင် သိပ္ပံနည်းကျ မွေးမြူခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် ပွားများလာသောတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်များကို ရောင်းဝယ်မှုအား သတ်မှတ်စည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီပါက ခွင့်ပြုနိုင်သည်။
- (၄) တင်ပို့သည့်နိုင်ငံမှ ထုတ်ပေးရမည့် CITES Export Permit နှင့် တင်သွင်းမည့်နိုင်ငံမှ ထုတ်ပေးရမည့် CITES Import Permit နှစ်မျိုးစလုံးပါရှိရန်လိုအပ်သည်။

(ခ) ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲစာရင်း (၂) CITES Appendix II

- (၁) မကြာမီကာလအတွင်း မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်ရန်အလားအလာရှိသည့် မျိုးစိတ်များအားလုံးကို သတ်မှတ်သည်။
- (၂) မျိုးစိတ်များ၏ သဘာဝတွင်ရှိသည့်အရေအတွက်နှင့် ရှင်သန်မှုကို ထိခိုက်ခြင်းမရှိပါက သတ်မှတ်စည်းကမ်းများအတိုင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်။
- (၃) တင်ပို့သည့်နိုင်ငံမှ ထုတ်ပေးရမည့် CITES Export Permit ပါရှိရန်လိုအပ်သည်။

(ဂ) ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲစာရင်း (၃) CITES Appendix III

- (၁) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအသီးသီး၏ ဥပဒေတွင်အကျုံးဝင်ပြီး သဘာဝတောအတွင်း၌ ပေါများစွာတွေ့ရှိနိုင်သည့် မျိုးစိတ်များအားလုံးကို သတ်မှတ်သည်။
- (၂) မျိုးစိတ်များ၏ သဘာဝတွင်ရှိသည့်အရေအတွက်နှင့် ရှင်သန်မှုကို ထိခိုက်ခြင်းမရှိပါက သတ်မှတ်စည်းကမ်းများအတိုင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်။
- (၃) တင်ပို့သည့်နိုင်ငံမှ ထုတ်ပေးရမည့် CITES Export Permit ပါရှိရန်လိုအပ်သည်။

၁၁။ CITES Appendix များပြင်ဆင်ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်း။ အထက်ပါအတိုင်း နိုင်ငံတကာကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ အလဲအလှယ်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာများအတွက် ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်ချက် Convention Text ၏ နောက်ဆက်တွဲစာရင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့် သဘာဝအပင်များနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များတို့၏ မျိုးစိတ်များစာရင်းကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်းကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများညီလာခံအစည်းအဝေး Conference of the Parties (CoP) တွင်သာ တင်ပြ၍ သဘောတူညီချက်ရယူပြီး ညီလာခံအစည်းအဝေး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများညီလာခံအစည်းအဝေး Conference of the Parties(CoP)

၁၂။ CITES ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးကို ၂ နှစ်တစ်ကြိမ်ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံပေါင်း(၈၀)မှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် စတင်စည်းဝေးကျင်းပကာ CITES အဖွဲ့ကြီးကို တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ (CoP 1) ပထမအကြိမ်ညီလာခံအစည်းအဝေး ပြုလုပ်ကာ CITES Convention Text နှင့်တကွ Appendixes များကို သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် မတ်လ၌ ကာတာနိုင်ငံ၊ ဒိုဟာမြို့တွင် (CoP 15) အစည်းအဝေးကို နောက်ဆုံးကျင်းပထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် (CoP 16) အစည်းအဝေးကို ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဘန်ကောက်မြို့၌ ကျင်းပသွားမည်ဖြစ်သည်။

CITES Permit

၁၃။ သစ်ပင်ပန်းမန်နှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များနှင့် ယင်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းများ၊ ဆင့်ပွား ထုတ်လုပ်မှုပစ္စည်းများအား ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း၊ အလဲအလှယ် ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းသယ်ဆောင်ခြင်း တို့ကို ပြုလုပ်ရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘာတူညီချက်အဖြစ် ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်း၊ လေယာဉ်လမ်းကြောင်း များမှ တစ်ဆင့် တင်သွင်းခြင်း၊ တင်ပို့ခြင်း၊ တစ်ဆင့်ပြန်လည်တင်ပို့ခြင်းများ(Import, Export, Re-Export) အတွက် အလွယ်တကူထိန်းချုပ်နိုင်ရန် စစ်ဆေးခံရန်၊ တင်ပြရန် ခွင့်ပြုချက်များကို စံပုံစံအဖြစ်အသုံးပြုထုတ်ပေး လေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ထုတ်ပေးသည့် စံပုံစံကို အဆင့်ဆင့် ပေးပို့စစ်ဆေးခြင်းပြုလုပ်သည်။ မည်သည့် ခွင့်ပြုချက်ပုံစံ CITES Permit များကိုဖြစ်စေ အောက်ပါအတိုင်း ထုတ်ပေး၊ ဖြန့်ဝေလေ့ရှိသည်-

- (က) မူရင်းခွင့်ပြုချက်ပါမစ် ။ တင်ပို့/တင်သွင်းသူထံသို့ထုတ်ပေးရသည်။
- (ခ) ပါမစ်မိတ္တူများ။ CITES Secretariat ကွန်ဗင်းရှင်းရုံး၊ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံအလိုက် CITES MA များတို့သို့ ဖြန့်ဝေရသည်။

CITES Secretariat နှင့် CITES Management Authority တို့အကြား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုစနစ်

၁၄။ CITES Permit ထုတ်ပေးခြင်းအတွက် ထုတ်ပေးသည့်နိုင်ငံမှ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတာဝန်ခံ CITES MA သည် ထုတ်ပေးသည့် ခွင့်ပြုချက်ပါမစ်အပေါ် အောက်ပါအတိုင်းတာဝန်ခံစစ်ဆေးရန်လိုအပ်သည်-

- (က) မြန်မာနိုင်ငံအတွက် CITES Permit များကို ၁၉၉၄ ခုနှစ် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေအရ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနက ထုတ်ပေး ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- (ခ) ပါမစ်လက်မှတ်မှန်ကန်ကြောင်းနှင့် ထုတ်ပေးမှုအတွက် မျိုးစိတ်များနှင့်ပတ်သက်၍ သိပ္ပံဆိုင်ရာ ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် ထောက်ခံချက်လိုအပ်သည်။

- (ဂ) တင်သွင်း/တင်ပို့မည့်နိုင်ငံဖက်ရှိ CITES Management Authority ထံသို့ မိတ္တူကိုပေးပို့၍ CITES Permit ထုတ်ပေးခြင်းကို အသိပေးထားရမည်။
- (ဃ) မိတ္တူ ၁ စုံအား CITES Secretariat, Geneva, Switzerland ရှိ ကွန်ဗင်းရှင်းရုံးသို့ ပေးပို့ရမည်။
- (င) CITES Permit ကို အီလက်ထရောနစ်ကော်ပီဖြင့်လည်း ဖြန့်ဝေပေးပို့နိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ သဘာဝအပင်များနှင့်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးမူ

၁၅။ ဥပဒေများထုတ်ပြန်ထားရှိမှု။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ကွန်ဗင်းရှင်းမဝင်ရောက်မီကပင် မိမိနိုင်ငံအတွင်း ရှေးယခင်ကတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည့် ဥပဒေများအပေါ် ခေတ်စနစ်နှင့်ကိုက်ညီစေရေးပြင်ဆင်ရေးဆွဲ ထားသည့် ဥပဒေများရှိပြီးဖြစ်သည်။ အဆိုပါဥပဒေများမှ သဘာဝအပင်များနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကိုသာမက ယင်းတို့၏ သဘာဝအတိုင်းနေထိုင်ကျက်စားရာနယ်မြေဒေသများကိုပါ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အလို့ငှာ အောက်ပါဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ ပြဌာန်းထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပြီးဖြစ်သည်-

- (က) သစ်တောဥပဒေ (၁၉၉၅)
- (ခ) သစ်တောနည်းဥပဒေများ (၁၉၉၅)
- (ဂ) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့်သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့်သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ (၁၉၉၄)
- (ဃ) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့်သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့်သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေး နည်းဥပဒေ (၂၀၀၂)
- (င) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မျိုးသုဉ်းမည့်အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရမည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ (၁၉၉၄)

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုအဆင့်အတန်းများ

၁၆။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်မှုမရှိစေရန် နှင့် ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများအား ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများမှ ကမ္ဘာ့ဒေသကြီးများအလိုက် လက်ရှိကျန်ရှိနေသည့် မျိုးစိတ်များ၏ ပေါများမှု၊ ရှားပါးမှုအခြေအနေတို့ကို လေ့လာဖော်ထုတ်ပြီး ဦးစားပေးအဆင့်အလိုက် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရမည့် အဆင့်အတန်းများကို အောက်ပါ အတိုင်းသတ်မှတ်ထားရှိသည်-

(က) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘာဝအရင်းအမြစ်များထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) ။ အဆိုပါအသင်းကြီး၏ သိပ္ပံဆိုင်ရာသုတေသန အဖွဲ့ခွဲများဖြစ်သည့် ကော်မရှင်(၆)ခုတွင်ပါဝင်သည့် မျိုးစိတ်များ ရှင်သန်ထိန်းသိမ်းရေးကော်မရှင် IUCN Species Survival Commission (SSC) သည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှစတင်၍ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်မျိုးစိတ်များ၏ ကျန်ရှိနေမှုနှင့် မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ရှိသည့်အခြေအနေအပါအဝင် မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်ပြီး စာရင်းများကို စနစ်တကျလေ့လာဖော်ထုတ်၍ မှတ်တမ်းတင်ပြီး စံတစ်ခုသတ်မှတ်ကာ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်မှု အဆင့်အတန်းများကို သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကို Red List of Threatened Species သို့မဟုတ် IUCN Red List သို့မဟုတ် IUCN Red Data List ဟု ခေါ်သည်။ ကမ္ဘာ့ဒေသအသီးသီးမှ နှစ်စဉ်လေ့လာကောက်ယူရရှိသည့် မျိုးစိတ်စာရင်းများကို တည်ရှိမှုအခြေအနေပေါ်မူတည်၍ ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ပြီး ထုတ်ပြန်ကြေညာပေးလေ့ရှိသည်။ စံသတ်မှတ်ချက်နှင့် အုပ်စုခွဲခြားသတ်မှတ်ချက်ကို ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှစတင်ကာ စနစ်အသစ်တစ် ခုပြဋ္ဌာန်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် ယခုနောက်ဆုံးအသုံးပြုနေသည့် စနစ်ကို ပြန်လည်သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အောက်ပါအတိုင်း အုပ်စု (၃) ခုခွဲခြား၍ သတ်မှတ် ထားရှိသည်။

Conservation Status (Version 3.1, 2001)

The Risk of Extinction

Extinct (EX)

Extinct in the Wild (EW)

Threatened

Critically Endangered (CR)

Endangered (EN)

Vulnerable (VU)

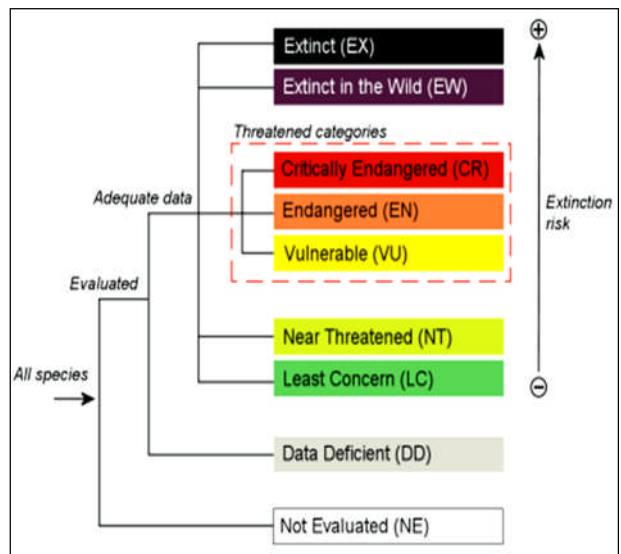
Lower Risk

Near Threatened (NT)

Least Concern (LC)

Data Deficient (DD)

Not Evaluated (NE)

- (၁) **Extinct (EX)** ။ မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်သွားသောမျိုးစိတ်
- (၂) **Extinct in the Wild (EW)** ။ နေရင်းဒေသ၌မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်သွားသောမျိုးစိတ်(သုတေသန ဌာနများ၊ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်များတွင်ကျန်ရှိသည်)
- (၃) **Critically Endangered (CR)** ။ မျိုးသုဉ်းလုနီးပါးအန္တရာယ်ရှိသောမျိုးစိတ်
- (၄) **Endangered (EN)** ။ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ရှိသောမျိုးစိတ်
- (၅) **Vulnerable (VU)** ။ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သောမျိုးစိတ်
- (၆) **Near Threatened (NT)** ။ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ကျရောက်လုနီးပါးမျိုးစိတ်
- (၇) **Least Concern (LC)** ။ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်နည်းပါးသည့်မျိုးစိတ်
- (၈) **Data Deficient (DD)** ။ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ကျရောက်မှုသတင်း မခိုင်လုံသောမျိုးစိတ်
- (၉) **Not Evaluated (NE)** ။ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်အဆင့်သတ်မှတ်ချက်မပြုရသေးသောမျိုးစိတ်

(ခ) **အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ရာတွင် စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်များ** ။ အထက်ပါ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု အဆင့်အတန်းများသတ်မှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်(၁၂)ချက်ကို စံအဖြစ်သတ်မှတ်ထားပါသည်-

- (၁) မျိုးစိတ်တစ်ခုလုံး၏အကောင်အရေအတွက်နှင့် ကောင်ရေပမာဏ Population and Population Size (Criteria A, C and D)
- (၂) မျိုးစိတ်ကွဲအကောင်အရေအတွက် Subpopulations (Criteria B and C)
- (၃) အရွယ်ရောက်ပြီးအရေအတွက် Mature individuals (Criteria A, B, C and D)
- (၄) မျိုးစဉ်မျိုးဆက် Generation (Criteria A, C and E)
- (၅) ကောင်ရေလျော့နည်းကျဆင်းမှု Reduction (Criteria A)
- (၆) ကောင်ရေဆက်တိုက်လျော့နည်းကျဆင်းမှု Continuing decline (Criteria B and C)
- (၇) ကြီးမားကျယ်ပြန့်စွာကောင်ရေပြောင်းလဲမှု Extreme fluctuations(Criteria B and C)
- (၈) ဦးရေနည်းပါးစွာ ပြန့်ကျဲနေထိုင်မှု Severely fragmented (Criteria B)
- (၉) တိုးချဲ့ကျက်စားဒေသ Extent of occurrence (Criteria A and B)
- (၁၀) ကျက်စားဒေသ Area of occupancy (Criteria A, B and D)
- (၁၁) တွေ့ရှိရာဒေသ Location (Criteria B and D)
- (၁၂) ကောင်ရေတွက်ချက်ဆန်းစစ်မှု Quantitative analysis (Criteria E)

(ဂ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုအဆင့်အတန်း ။ သားငှက်တိရစ္ဆာန်များထိန်းသိမ်း
ကာကွယ်ရေးအတွက် “ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝ
နယ်မြေများထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ ” ကို ၁၉၉၄ ခုနှစ် ဇွန်လ (၈) ရက်နေ့ ရက်စွဲပါ အမိန့်
ကြော်ငြာစာအမှတ်(၆/၉၄)ဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ဥပဒေ အခန်း(၅)တွင် ပုဒ်မ ၁၅(က) အရ
မျိုးသုဉ်းမည့်အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရမည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို အမျိုးအစား
သတ်မှတ်ကြေညာထားသည်။ အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (က)အရ သစ်တောဦးစီးဌာနသည်
၁၉၉၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၂၆)ရက်နေ့တွင် အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ်(၅၈၃/၉၄)ဖြင့်
မျိုးသုဉ်းမည့်အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရမည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များစာရင်းအား အောက်ပါ
အတိုင်းသတ်မှတ် ကြေညာထားသည်-

(၁) လုံးဝကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ။ စုစုပေါင်းမျိုးစိတ် (၉၁) မျိုးကို
သတ်မှတ်ထားသည်-

- (ကက) နို့တိုက်သတ္တဝါမျိုးစိတ် (၃၉) မျိုး
- (ခခ) ငှက်မျိုးစိတ် (၅၀) မျိုး
- (ဂဂ) ကုန်းနေရေနေနှင့်တွားသွားသတ္တဝါမျိုးစိတ် (၉) မျိုး

(၂) သာမန်ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ။ စုစုပေါင်းမျိုးစိတ် (၆၁) မျိုးကို
သတ်မှတ်ထားသည်-

- (ကက) နို့တိုက်သတ္တဝါမျိုးစိတ် (၁၂) မျိုး
- (ခခ) ငှက်မျိုးစိတ် (၄၃) မျိုး
- (ဂဂ) ကုန်းနေရေနေနှင့်တွားသွားသတ္တဝါမျိုးစိတ် (၆) မျိုး

(၃) ရာသီအလိုက်ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ။ မျိုးဆက်ပြန့်ပွားမှုကို
မထိခိုက်စေရန် အမဲလိုက်ခြင်း၊ ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် စုစုပေါင်း မျိုးစိတ်
(၁၅) မျိုးကို သတ်မှတ်ထားသည်-

- (ကက) နို့တိုက်သတ္တဝါမျိုးစိတ် (၂) မျိုး
(ဇွန်လ ၁၅ ရက်မှ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်အထိ)
- (ခခ) ငှက်မျိုးစိတ်များ (၁၃) မျိုး
(မတ်လ ၁၅ ရက်မှ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်အထိ)

အာဆီယံဒေသတွင်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု တားဆီး နှိမ်နင်းရေးကွန်ယက် ASEAN Wildlife Enforcement Network (ASEAN-WEN)

၁၇။ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအသင်းကြီးမှ ဒေသတွင်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု တားဆီးနှိမ်နင်းရေးအတွက် အဖွဲ့ဝင်(၁၀)နိုင်ငံရှိ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ဆောင်ရွက်နေသည့် အစိုးရဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်း များမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ကွန်ယက်အဖွဲ့အစည်းကြီးအဖြစ် ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၈။ ASEAN-WEN အဖွဲ့သည် CITES ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပဋိညာဉ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒေသတွင်းနိုင်ငံများရှိ CITES လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတာဝန်ခံများ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ အကောက်ခွန်၊ တရားရေး အဖွဲ့များ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများမှ လုပ်ငန်းဆက်စပ်ပတ်သက်သည့် တာဝန်ခံများကို နိုင်ငံအလိုက်ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံများအဖြစ်သတ်မှတ်ကာ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သစ်ပင်ပန်းမန်များကို တရား မဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေ သည့် ဒေသတွင်းအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာကွန်ယက်အဖွဲ့အဖြစ် အောက်ပါရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသည်-

- (က) တစ်ခုတည်းသော ဒေသတွင်း အစိုးရအချင်းချင်းကြား တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သစ်ပင်ပန်းမန် များ တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု တိုက်ဖျက်ရေးကွန်ယက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ခ) အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွက် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှုများအတွက် အချိန်မီကာကွယ်မှုအဆင့် သတ်မှတ်သတိ ပေးနိုင်ရန်၊
- (ဂ) နိုင်ငံအချင်းချင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေမှုများကို သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်ခြင်း၊ ကောင်းမွန်သည့် လုပ်ငန်းနမူနာများကို လေ့လာနိုင်စေရေး အထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းစဉ် အဖြစ်ဆောင်ရွက်ရန်။

၁၉။ အဆိုပါကွန်ယက်အဖွဲ့ကြီး၏ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များညှိနှိုင်းရေးအဖွဲ့ ASEAN-WEN Programme Coordination Unit (PCU) ကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများရှိ ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံအသီးသီးနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက် နိုင်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်လည်းကောင်း ကြားခံဆက် သွယ်ရေးရုံးအဖြစ် ၂၀၀၆ခုနှစ် မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသည့် ပထမအကြိမ်အစည်းအဝေးမှ သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ၂၀၀၇ ခုနှစ် မေလ တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဘန်ကောက်မြို့၌ ၎င်း PCU ရုံးကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ ASEAN-WEN ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို နှစ်စဉ် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအလိုက် တာဝန်ယူလက်ခံ ကျင်းပလေ့ ရှိသည်။

၂၀။ ASEAN-WEN အဖွဲ့အတွင်းသို့ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အောက်ပါဌာနများမှ တာဝန်ခံများအနေဖြင့် နိုင်ငံအဆင့် ဆက်သွယ်ရေး တာဝန်ခံများ (ASEAN-WEN National Focal Points) အဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်-

(က) သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန

(၁) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊

(၂) ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနခွဲ၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊

(ခ) ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်ရုံး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်ရုံး၊

(ဂ) အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊

(ဃ) မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ နိုင်ငံခြားကျော်မှုခင်းများဌာန၊

(င) ကုန်သွယ်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ကုန်သွယ်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန။

၂၁။ နိုင်ငံအဆင့် တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများအား တားဆီးနှိမ်နင်းရေးဆောင်ရွက်ခြင်း။ မြန်မာနိုင်ငံ သည် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် CBD ၊ CITES ၊ IUCN ၊ INTERPOL ၊ TRAFFIC ၊ WCO တို့ အပါအဝင် အာဆီယံဒေသအတွင်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ထိရောက်စွာ အရေးယူနိုင်ရေးကွန်ယက် (ASEAN Wildlife Enforcement Network, ASEAN-WEN) တွင်လည်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်အနေဖြင့်လည်း အဆိုပါ တားဆီး နှိမ်နင်းရေးလုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနသာမက လုပ်ငန်း ဆက်စပ်မှုရှိသည့် ကျန်ဝန်ကြီးဌာနများပါဝင်သည့် "နိုင်ငံအဆင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှုများအား ဥပဒေအရ ထိရောက်စွာအရေးယူတားဆီးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့" (National Wildlife Law Enforcement Task Force) ကို(၄-၇-၂၀၀၇)ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး၊ (၂၇-၅-၂၀၁၁)ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံးအမိန့် ကြော်ငြာစာအမှတ် (၂၁/၂၀၁၁)ဖြင့် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်-

(က) နိုင်ငံအဆင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှုများအား ဥပဒေအရ ထိရောက်စွာအရေးယူတားဆီးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ (National Wildlife Law Enforcement Task Force)

(၁) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာန ဥက္ကဋ္ဌ
ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန

(၂) တရားစွဲနှင့်အမှုလိုက်ဌာန၊ ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်ရုံး အဖွဲ့ဝင်

- (၃) အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန အဖွဲ့ဝင်
- (၄) မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ဌာနချုပ်၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန အဖွဲ့ဝင်
- (၅) နယ်စပ်ဒေသနှင့်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန၊ နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန အဖွဲ့ဝင်
- (၆) စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာနခွဲ၊ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန အဖွဲ့ဝင်
ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးဌာန
- (၇) ကုန်သွယ်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် အဖွဲ့ဝင်
ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၈) ညွှန်ကြားရေးမှူး အတွင်းရေးမှူး
သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနခွဲ
သစ်တောဦးစီးဌာန
- (၉) ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး တွဲဖက်အတွင်းအရေးမှူး
သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနခွဲ
သစ်တောဦးစီးဌာန

(ခ) လုပ်ငန်းတာဝန်များ

- (၁) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှုများ တားဆီးနိုင်ရေး လုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲရန်၊
- (၂) ဌာနအလိုက် ဆောင်ရွက်ရမည့်ညွှန်ကြားချက်များကို သက်ဆိုင်ရာဌာနများအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိပေးအကြောင်းကြားရန်၊
- (၃) ဌာနဆိုင်ရာအချင်းချင်း စဉ်ဆက်မပြတ် ညှိနှိုင်းဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (၄) အဖွဲ့ဝင်များပါဝင်သည့် အစည်းအဝေးကို (၆)လ တစ်ကြိမ် ကျင်းပရန်၊
- (၅) နိုင်ငံအတွင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းအား ASEAN-WEN အဖွဲ့သို့ အသိပေး အကြောင်းကြားရန်၊
- (၆) အခြားအာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် ဖွဲ့စည်းထားသည့် Task Force များ၏ ဆောင်ရွက်နေမှုများ၊ ရလဒ်များနှင့် သင်ခန်းစာများကို လေ့လာ၍ မိမိတို့၏ လုပ်ဆောင်နေမှုများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး ဆောင်ရွက်ရန်၊

- (၇) National Wildlife Law Enforcement Task Force ၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ရလဒ်များကိုဖော်ပြသည့် တိုးတက်မှုအစီရင်ခံစာများကို ကာလအပိုင်းအခြားဖြင့် ထုတ်ပြန်အသိပေးရန်၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း နှင့် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်၊
- (၈) Task Force ဆောင်ရွက်နေမှုများ၊ သိသင့်သိထိုက်သည့် အကြောင်းအရာများ၊ အခြား အာဆီယံ Task Forces များ၏ ဆောင်ရွက်နေမှုများကို သတင်း၊ စာနယ်ဇင်းများနှင့် TV များမှတစ်ဆင့် ပြည်သူများအကြား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိပေးရန်။

၂၂။ နိုင်ငံအဆင့်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှုများအား ဥပဒေအရ ထိရောက်စွာ အရေးယူတားဆီးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ (National Wildlife Law Enforcement Task Force) သည် နယ်စပ်ဒေသများအပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအလိုက်ရှိ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာများတွင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သစ်ပင်ပန်းမန်များ တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု တားဆီးနှိမ်နင်းရေးကို ထိရောက်စွာ အရေးယူဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ အဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကိုလည်း ပြည်သူလူထုသို့ သတင်းမီဒီယာများမှတစ်ဆင့် အသိပေးခြင်းကိုဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဒေသအတွင်း တက်ကြွစွာလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေမှုအဖြစ်လည်း ASEAN-WEN အဖွဲ့ကြီးသို့ပါ သတင်းထုတ်ပြန်ပေးပို့လျက် ရှိသည်။

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ဖမ်းဆီး၊ သိမ်းဆည်းရမိလျှင် ဆောင်ရွက်ရန်ကိစ္စရပ်များ

၂၃။ ဥပဒေဖြင့် ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကို ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် အနာတရဖြစ်စေခြင်း၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကိုဖြစ်စေ၊ ယင်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းများကို ဖြစ်စေ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်း ပြုလုပ်နေသူတစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုကို တွေ့ရှိပါက ဖမ်းဆီးအရေးယူပြီး သက်ဆိုင်ရာ ရဲစခန်းသို့ပို့ဆောင်အမှုဖွင့်လှစ်ရမည်။ ထိုသို့အမှုဖွင့်လှစ်အရေးယူနိုင်ရေး တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅၊ ၃၆ နှင့် ၃၇ တို့အရ တရားစွဲနိုင်ရေးအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံသို့ တရားစွဲဆိုရန် ကြိုတင်ခွင့်ပြုမိန့် တောင်းခံရမည်။

၂၄။ **ဖမ်းဆီး၊ သိမ်းဆည်းရမိသည့်တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း။** အသက်ရှင်သန်နေသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို ဖမ်းဆီး၊ သိမ်းဆည်းရမိပါက ဒဏ်ရာအနာတရဖြစ်နေသည့် အကောင်များ တွေ့ရှိလျှင် သီးသန့်ခွဲခြားထားရန်လိုအပ်ပြီး တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်ဖြင့် စစ်ဆေး၊ ကုသပေးရန် လိုအပ်ပါမည်။ သေဆုံးသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်အသေကောင်များကို မှတ်တမ်းယူထားပြီး စနစ်တကျမီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် အဖွဲ့ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။ ကျန်းမာရေး

ကောင်းသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအား အမျိုးအစားအလိုက်၊ အရွယ်အစားအလိုက် ခွဲခြားထိန်းသိမ်းထားရန် လိုအပ်သည်။ အန္တရာယ်ပြုတတ်သည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များပါရှိလာလျှင် ခိုင်ခန့်သော လှောင်အိမ်ပြုလုပ် ထိန်းသိမ်းထားရမည်။ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့်သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနသို့ အမြန်ဆုံးဆက်သွယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ရှားပါးပြီး မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ရှိသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၊ ဒေသရင်းမျိုးစိတ်များပါဝင်မှုရှိမရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဥယျာဉ်/ဘေးမဲ့တောများရှိ ကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်းများကို ခေါ်ယူစစ်ဆေးရမည်။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် များသည် သက်သေခံစာရင်းဝင်ပစ္စည်းများဖြစ်၍ ပျောက်ဆုံး၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု မဖြစ်ပေါ်စေရေး ကြပ်မတ်ထိန်းသိမ်း ရန်လိုအပ်သည်။

ပြစ်မှုပြစ်ဒဏ်များ

၂၅။ ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအား တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပြုလုပ်ခြင်းများ အတွက် စစ်ဆေးတွေ့ရှိ၍ ဖမ်းဆီးရမိပါက အောက်ပါအတိုင်း ဥပဒေပါ ပြစ်မှုပြစ်ဒဏ်များ သတ်မှတ်ထားပါသည်-

၂၆။ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅။ မည်သူမဆို အောက်ပါပြုလုပ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင် ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူအား ထောင်ဒဏ် (၃)နှစ်အထိဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ် ကျပ် (၁၀၀၀၀) အထိဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ် စလုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်-

- (က) လိုင်စင်မရှိဘဲ အမဲလိုက်ခြင်း၊
- (ခ) အမဲလိုက်ခွင့် လိုင်စင်စည်းကမ်းချက် တစ်ရပ်ရပ်ကို ချိုးဖောက်ခြင်း၊
- (ဂ) သာမန်ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကို ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ စီးပွားရေးအလို့ငှာ မွေးမြူခြင်း၊
- (ဃ) သဘာဝနယ်မြေအတွင်း ရေထု၊ လေထုကို တမင်ညစ်ညမ်းစေခြင်း၊ ရေစီးရေလာ ပျက်စီးစေခြင်း သို့မဟုတ် ရေတွင်အဆိပ်ခပ်ခြင်း၊
- (င) သဘာဝနယ်မြေအတွင်း အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသော ပစ္စည်းကိုဖြစ်စေ၊ ဓာတ်သတ္တု အညစ်အကြေးကိုဖြစ်စေ လက်ဝယ်ထားခြင်း၊ သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ခြင်း၊
- (စ) တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ် သို့မဟုတ် ရုက္ခပေဒဥယျာဉ်ကို လုပ်ငန်းလိုင်စင်မရှိဘဲ တည်ထောင် လုပ်ကိုင်ခြင်း။

၂၇။ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၆။ မည်သူမဆို အောက်ပါပြုလုပ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင် ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူအား ထောင်ဒဏ် (၅)နှစ် အထိဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ် ကျပ်(၃၀၀၀၀) အထိဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်-

- (က) သာမန်ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကို ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် အနာတရဖြစ်စေခြင်း၊ ယင်းတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကိုဖြစ်စေ၊ ယင်း၏အစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ လက်ဝယ်ထားခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းခြင်း၊
- (ခ) ကာကွယ်ထားသည့် သဘာဝအပင် တစ်မျိုးမျိုးကို သတ်မှတ်ထားသည့် နေရာဒေသအတွင်း ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ ထုတ်ယူခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်း သို့မဟုတ် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဖျက်ဆီးခြင်း၊
- (ဂ) သဘာဝနယ်မြေအတွင်း သက်ရှိသက်မဲ့ဖွဲ့စည်းမှုကိုဖြစ်စေ၊ သဘာဝအနေအထားတစ်ခုခုကို ဖြစ်စေ ဖျက်ဆီးခြင်း၊
- (ဃ) သဘာဝနယ်မြေ နယ်နိမိတ်အမှတ်အသား တစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ အစိုးရကစီမံအုပ်ချုပ်သည့် သို့မဟုတ် အစိုးရက အစုရှယ်ယာမတည်ငွေရင်းပါဝင်သည့် တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ် သို့မဟုတ် ရုက္ခပေဒဥယျာဉ်၏ နယ်နိမိတ်အမှတ်အသား တစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ပုံသဏ္ဍာန်ပျက်စေရန် ပြုလုပ်ခြင်း။

၂၈။ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၇။ မည်သူမဆို အောက်ပါပြုလုပ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူအား ထောင်ဒဏ်(၇)နှစ် အထိဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ကျပ်(၅၀၀၀၀)အထိဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်-

- (က) လုံးဝကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကို ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် အနာတရဖြစ်စေခြင်း၊ ယင်းတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကိုဖြစ်စေ၊ ယင်း၏ အစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ လက်ဝယ်ထားခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းခြင်း၊
- (ခ) လုံးဝကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကိုဖြစ်စေ၊ ကာကွယ်ထားသည့် သဘာဝအပင်ကိုဖြစ်စေ၊ ယင်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ ထောက်ခံချက်မရှိဘဲ ပြည်ပသို့တင်ပို့ခြင်း။

နိဂုံး

၂၉။ သစ်ပင်ပန်းမန်များနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များတို့ကို ယင်းတို့၏ နေရင်းကျက်စားဒေသများတွင် သဘာဝအတိုင်းပေါက်ပွားရှင်သန်စေရန်၊ ဂေဟစနစ်များ ရေရှည်တည်တံ့စေရေးထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်နှင့် မျိုးဆက်ပျက်သုဉ်းမည့် အန္တရာယ်မှကာကွယ်နိုင်ရန် နှင့် တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများကို တားဆီးနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို CITES

ကွန်ဗင်းရှင်းမှ သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ထားရှိပြီး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အထက်ပါ ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ CITES ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို ပြည်သူလူထု မှပိုမိုသိရှိနားလည်စေရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ဆက်စပ်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေသည့် အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်း များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများကပါ သိရှိနားလည်ပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန် သည့် ရေရှည်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို အောင်မြင်အောင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေ နိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤ “ မျိုးဆက်ပျက်သုဉ်းလုဆဲ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း Convention on International Trade of Endangered Species of Wild Fauna and Flora – CITES ” ဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ သိကောင်းစရာများကို ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁။ Appendix I တွင်ပါဝင်သော မျိုးစိတ်များအား ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းအတွက် CITES EXPORT/ IMPORT PERMIT ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ (CITES Article III)

၁-၁။ EXPORT PERMIT (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၂)

The export of any specimen of a species included in Appendix I shall require the prior grant and presentation of an export permit. An export permit shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix I တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို တင်ပို့ရာတွင် ကနဦးထောက်ခံချက်နှင့် EXPORT PERMIT တင်ပြချက်တို့ကိုလိုအပ်ပါသည်။ EXPORT PERMIT တစ်ခုအား ထုတ်ပေးခြင်းကို အောက်ဖော်ပြပါ အရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၁-၁-၁။ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Scientific Authority of the State of export has advised that such export will not be detrimental to the survival of that species.

တင်ပို့ခွင့်ပြုမှုသည် တင်ပို့မည့်မျိုးစိတ်၏ ရှင်သန်တည်တံ့မှုကို ထိခိုက်မှုမရှိကြောင်း တင်ပို့မည့် နိုင်ငံ၏ Scientific Authority of the Stateမှ ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီး ဖြစ်ရမည်။

၁-၁-၂။ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Management Authority of the State of export is satisfied that the specimen was not obtained in contravention of the laws of that State for the protection of fauna and flora.

တင်ပို့ခွင့်ပြုမည့်မျိုးစိတ်များအား စုဆောင်းရယူခြင်းသည် တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ အပင်နှင့်အကောင်တို့ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် ထုတ်ပြန်ထားသော ဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်မှုမရှိကြောင်း တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၁-၁-၃။ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ c)

A Management Authority of the State of export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

သက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့မည်ဆိုပါက ၎င်းသက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့ရာ၌ ဒဏ်ရာရရှိနိုင်မှု၊ ကျန်းမာရေးယိုယွင်းပျက်ပြားနိုင်မှု နှင့် ယဉ်ပါးအောင်ထိန်းကျောင်းမှုတို့တွင် ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံး

ဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်၍တင်ပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the State အား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၁-၁-၄၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ d)

A Management Authority of the State of export is satisfied that an import permit has been granted for the specimen.

တင်ပို့မည့်မျိုးစိတ်အတွက် IMPORT PERMIT တစ်ခုအား တရားဝင်ခွင့်ပြုပေးပြီးဖြစ်ကြောင်း EXPORT PERMIT ခွင့်ပြုပေးမည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၁-၂၊ IMPORT PERMIT (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၃)

The import of any specimen of a species included in Appendix I shall require the prior grant and presentation of an import permit and either an export permit or a re-export certificate. An import permit shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix I တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို တင်သွင်းရာတွင် ကနဦးထောက်ခံချက်၊ IMPORT PERMIT တင်ပြချက် နှင့် EXPORT PERMIT (သို့မဟုတ်) RE-EXPORT ထောက်ခံချက်တို့ကို လိုအပ်ပါသည်။ IMPORT PERMIT တစ်ခုအား ထုတ်ပေးခြင်းကို အောက်ဖော်ပြပါ အရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၁-၂-၁၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၃၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Scientific Authority of the State of import has advised that the import will be for purposes which are not detrimental to the survival of the species involved.

တင်သွင်းမည့် ရည်ရွယ်ချက်သည် တင်သွင်းမည့်မျိုးစိတ်၏ ရှင်သန်တည်တံ့မှုကို ထိခိုက်မှုမရှိ ကြောင်း တင်သွင်းမည့်နိုင်ငံ၏ Scientific Authority of the Stateမှ ရှင်းလင်းတင်ပြပြီး ဖြစ်ရမည်။

၁-၂-၂၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၃၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Scientific Authority of the State of import is satisfied that the proposed recipient of a living specimen is suitably equipped to house and care for it.

တင်သွင်းခွင့်ပြုရန် တင်ပြလျှောက်ထားသော သက်ရှိမျိုးစိတ်အတွက် သင့်တင့်လျှောက်ပတ်သော နေရာထိုင်ခင်းများ စီစဉ်ထားခြင်း၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် စီစဉ်ထားခြင်းတို့သည် တင်သွင်းခွင့်ပြုမည့် Scientific Authority of the State မှ ကျေနပ်လက်ခံနိုင်မည့် စီစဉ်ထားမှုမျိုး ဖြစ်ရမည်။

၁-၂-၃၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၃ ၊ အပိုဒ်ခွဲ c)

A Management Authority of the State of import is satisfied that the specimen is not to be used for primarily commercial purposes.

တင်သွင်းမည့်မျိုးစိတ်အား စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ရမည့်လုပ်ငန်းများအတွက် အဓိက ရည်ရွယ်မှုမရှိပါကြောင်း တင်သွင်းခွင့်ပြုမည့် Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၁-၃၊ RE-EXPORT certificate (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၄)

The re-export of any specimen of a species included in Appendix I shall require the prior grant and presentation of a re-export certificate. A re-export certificate shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix I တွင် ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို ထပ်ဆင့်တင်ပို့ရာတွင် ကနဦးထောက်ခံချက် နှင့် RE-EXPORT ထောက်ခံတင်ပြချက်တို့ကို လိုအပ်ပါသည်။ RE-EXPORT ထောက်ခံချက်တစ်ခုအား ထုတ်ပေးခြင်းကို အောက်ဖော်ပြပါ အရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၁-၃-၁၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၄ ၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Management Authority of the State of re-export is satisfied that the specimen was imported into that State in accordance with the provisions of the present Convention.

ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်မျိုးစိတ်သည် Convention၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအတိုင်း တင်သွင်းခဲ့သည့် မျိုးစိတ်ဖြစ်ကြောင်း ထပ်ဆင့်တင်ပို့ခွင့်ပြုမည့် Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၁-၃-၂၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၄ ၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Management Authority of the State of re-export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

သက်ရှိမျိုးစိတ်များအား ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည်ဆိုပါက ၎င်းသက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့ရာ၌ ဒဏ်ရာ ရရှိနိုင်မှု၊ ကျန်းမာရေးယိုယွင်းပျက်ပြားနိုင်မှု နှင့် ယဉ်ပါးအောင်ထိန်းကျောင်းမှုတို့တွင် ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်၍တင်ပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၁-၃-၃၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၄ ၊ အပိုဒ်ခွဲ c)

A Management Authority of the State of re-export is satisfied that an permit has been granted for any living specimen.

ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်မျိုးစိတ်အတွက် IMPORT PERMIT တစ်ခုအား တရားဝင်ခွင့်ပြုပေးပြီးဖြစ်ကြောင်း ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၁-၄၊ INTRODUCTION FROM THE SEA (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၅)

The introduction from the sea of any specimen of a species included in Appendix I shall require the prior grant of a certificate from a Management Authority of the State of introduction. A certificate shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix I တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို ပင်လယ်ပြင်မှ စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateမှ ခွင့်ပြုထုတ်ပေးထားသော ကနဦးထောက်ခံချက်လက်မှတ်အားလိုအပ်ပါသည်။ ပင်လယ်ပြင်မှစတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကို ခွင့်ပြုသော ထောက်ခံချက်လက်မှတ်အား အောက်ဖော်ပြပါ အရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၁-၄-၁၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၅၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Scientific Authority of the State of introduction advises that the introduction will not be detrimental to the survival of the species involved.

စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းသည် စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်မျိုးစိတ်၏ ရှင်သန်ရပ်တည်မှုကို ထိခိုက်မှုမရှိကြောင်း စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်နိုင်ငံ၏ Scientific Authority of the Stateမှ ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီးဖြစ်ရမည်။

၁-၄-၂၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၅၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Management Authority of the State of introduction is satisfied that the proposed recipient of a living specimen is suitably equipped to house and care for it; and

စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်ပြုရန် တင်ပြလျှောက်ထားသော သက်ရှိမျိုးစိတ်အတွက် သင့်တင့်လျှောက်ပတ်သော နေရာထိုင်ခင်းများ စီစဉ်ထားခြင်း၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် စီစဉ်ထားခြင်းတို့သည် စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateမှ ကျေနပ်လက်ခံနိုင်မည့် စီစဉ်ထားမှုမျိုး ဖြစ်ရမည်။

၁-၄-၃၊ (CITES Article III၊ စာပိုဒ် ၅၊ အပိုဒ်ခွဲ c)

A Management Authority of the State of introduction is satisfied that the specimen is not to be used for primarily commercial purposes.

စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်မျိုးစိတ်အား စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ရမည့် လုပ်ငန်းများအတွက် အဓိက ရည်ရွယ်မှုမရှိပါကြောင်း စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the State အား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၂၊ Appendix II တွင်ပါဝင်သော မျိုးစိတ်များအတွက် CITES EXPORT/ IMPORT PERMIT ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သောစည်းမျဉ်းများ (CITES Article IV)

၂-၁၊ EXPORT PERMIT (CITES Article IV၊ စာပိုဒ် ၂)

The export of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior grant and presentation of an export permit. An export permit shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix II တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို တင်ပို့ရာတွင် ကနဦးထောက်ခံချက် နှင့် EXPORT PERMIT တင်ပြချက်တို့ကိုလိုအပ်ပါသည်။ EXPORT PERMIT တစ်ခုအား ထုတ်ပေးခြင်းကို အောက်ဖော်ပြပါ အရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၂-၁-၁၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Scientific Authority of the State of export has advised that such export will not be detrimental to the survival of that species.

တင်ပို့ခွင့်ပြုမှုသည် တင်ပို့မည့်မျိုးစိတ်၏ ရှင်သန်တည်တံ့မှုကို ထိခိုက်မှုမရှိကြောင်း တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ ၏ Scientific Authority of the Stateမှ ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီး ဖြစ်ရမည်။

၂-၁-၂၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Management Authority of the State of export is satisfied that the specimen was not obtained in contravention of the laws of that State for the protection of fauna and flora.

တင်ပို့ခွင့်ပြုမည့်မျိုးစိတ်များအား စုဆောင်းရယူခြင်းသည် တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ အပင်နှင့်အကောင်တို့ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် ထုတ်ပြန်ထားသော ဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်မှုမရှိကြောင်း တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၂-၁-၃၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ c)

A Management Authority of the State of export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

သက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့မည်ဆိုပါက ၎င်းသက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့ရာ၌ ဒဏ်ရာရရှိနိုင်မှု၊ ကျန်းမာရေးယိုယွင်းပျက်ပြားနိုင်မှုနှင့် ယဉ်ပါးအောင်ထိန်းကျောင်းမှုတို့တွင် ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံး ဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်၍တင်ပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၂-၁-၄၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၃)

A Scientific Authority in each Party shall monitor both the export permits granted by that State for specimens of species included in Appendix II and the actual exports of such specimens. Whenever a Scientific Authority determines that the export of specimens of any such species should be limited in order to maintain that species throughout its range at a level consistent with its role in the ecosystems in which it occurs and well above the level at which that species might become eligible for inclusion in Appendix I, the Scientific Authority shall advise the appropriate Management Authority of suitable measures to be taken to limit the grant of export permits for specimens of that species.

ပြည်ပသို့တင်ပို့ခွင့်ပြုထားသည့် Appendix II တွင်ပါဝင်သော မျိုးစိတ်များ နှင့် ၎င်းမျိုးစိတ်များအား ပြည်ပသို့ အမှန်တကယ်တင်ပို့မှုတို့ကိုကန့်သတ်မှု/မရှိမီ တင်ပို့ခွင့်ပြုသည့်နိုင်ငံနှင့် တင်သွင်းခွင့်ပြုသည့်နိုင်ငံတို့၏ Scientific Authorityတို့မှ ကြပ်မတ်စစ်ဆေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ တင်ပို့ခွင့်ပြုထားသည့် မျိုးစိတ်များသည် ၎င်းတို့ရှင်သန်နေသော ဝေဟစနစ်များတွင် ဆက်လက်ရှင်သန်တည်တံ့ရန် လိုအပ်သော ဦးရေအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့် ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခွင့်ပြုထားသည့် မျိုးစိတ်များအား ကန့်သတ်သင့်သည်ဟု Scientific Authority of the State မှ ဆုံးဖြတ်သောအခြေအနေ၌ လည်းကောင်း၊ ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခွင့်ပြုထားသည့် မျိုးစိတ်များသည် Appendix I တွင်ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်သော အနေအထားသို့ ရောက်နေသည်ဟု Scientific Authority of the Stateမှ ဆုံးဖြတ်သော အခြေအနေ၌လည်းကောင်း၊ ပြည်ပသို့တင်ပို့ခွင့်ပြုထားသည့် မျိုးစိတ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ကန့်သတ်ရန် အတွက် လိုအပ်သော လုပ်ဆောင်မှုများအား ပြုလုပ်ရန် Scientific Authority of the Stateသည် Management Authority of the Stateအား အကြံပြုသင့်ပါသည်။

၂-၂၊ IMPORT PERMIT (CITES Article IV၊ စာပိုဒ် ၄)

The import of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior presentation of either an export permit or a re-export certificate.

Appendix II တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို တင်သွင်းရာတွင် EXPORT PERMIT (သို့မဟုတ်) RE-EXPORT ထောက်ခံချက်လက်မှတ်အား ကနဦးတင်ပြမှုကို လိုအပ်ပါသည်။

၂-၃၊ RE-EXPORT CERTIFICATE (CITES Article IV၊ စာပိုဒ် ၅)

The re-export of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior grant and presentation of a re-export certificate. A re-export certificate shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix II တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို ထပ်ဆင့်တင်ပို့ရာတွင် ကနဦးထောက်ခံ ချက် နှင့် RE-EXPORT ထောက်ခံချက်လက်မှတ်တင်ပြချက်တို့ကို လိုအပ်ပါသည်။ RE-EXPORT ထောက်ခံချက်လက်မှတ်တစ်ခုအား ထုတ်ပေးခြင်းကို အောက်ဖော်ပြပါအရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၂-၃-၁၊ CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၅ ၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Management Authority of the State of re-export is satisfied that the specimen was imported into that State in accordance with the provisions of the present Convention. ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်မျိုးစိတ်သည် Convention၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအတိုင်း တင်သွင်းခဲ့သော မျိုးစိတ်ဖြစ်ကြောင်း ထပ်ဆင့်တင်ပို့ခွင့်ပြုမည့် Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်း သိမြင်စေရမည်။

၂-၃-၂၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၅ ၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Management Authority of the State of re-export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

သက်ရှိမျိုးစိတ်များအား ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည်ဆိုပါက ၎င်းသက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့ရာ၌ ဒဏ်ရာ ရရှိနိုင်မှု၊ ကျန်းမာရေးယိုယွင်းပျက်ပြားနိုင်မှု နှင့် ယဉ်ပါးအောင်ထိန်းကျောင်းမှုတို့တွင် ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်၍တင်ပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၂-၄၊ INTRODUCTION FROM THE SEA (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၆)

The introduction from the sea of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior grant of a certificate from a Management Authority of the State of introduction. A certificate shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix II တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို ပင်လယ်ပြင်မှ စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateမှ ခွင့်ပြုထုတ်ပေးထားသော ကနဦးထောက်ခံချက်လက်မှတ်အား လိုအပ်ပါသည်။ ပင်လယ်ပြင်မှစတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကို ခွင့်ပြုသော ထောက်ခံချက်လက်မှတ်အား အောက်ဖော်ပြပါ အရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၂-၄-၁၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၆ ၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Scientific Authority of the State of introduction advises that the introduction will not be detrimental to the survival of the species involved.

စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းသည် စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်မျိုးစိတ်၏ ရှင်သန်တည်တံ့မှုကို ထိခိုက်မှုရှိစေမည် မဟုတ်ကြောင်း စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်နိုင်ငံ၏ Scientific Authority of the State မှ ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီး ဖြစ်ရမည်။

၂-၄-၂၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၆ ၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Management Authority of the State of introduction is satisfied that any living specimen will be so handled as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့် မည်သည့်သက်ရှိမျိုးစိတ်များအတွက်မဆို ဒဏ်ရာရရှိနိုင်မှု၊ ကျန်းမာရေးယိုယွင်းပျက်ပြားနိုင်မှုနှင့် ယဉ်ပါးအောင်ထိန်းကျောင်းမှုတို့တွင် ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက် မည်ဖြစ်ကြောင်း စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲမည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၂-၄-၃၊ (CITES Article Article IV၊ စာပိုဒ် ၇)

Certificates referred to in paragraph 6 of this Article may be granted on the advice of a Scientific Authority, in consultation with other national scientific authorities or, when appropriate, international scientific authorities, in respect of periods not exceeding one year for total numbers of specimens to be introduced in such periods.

စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းပြုရန် ခွင့်ပြုထားသော ထောက်ခံချက်များအား ထုတ်ပေးရာတွင် Scientific Authority of the State ၏ အခြားသော Scientific Authority of the Stateများနှင့်လည်းကောင်း၊ အခါအားလျော်စွာ နိုင်ငံတကာမှ Scientific Authority of the Stateများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဆွေးနွေး အကြံပြုချက်များအပေါ်မူတည်၍ စတင်ထုတ်ယူသုံးစွဲရန် ခွင့်ပြုကာလကို (၁)နှစ်ထက်ပို၍ ကျော်လွန်ခြင်း မရှိစေရန် သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။

၃၊ Appendix III တွင်ပါဝင်သော မျိုးစိတ်များအတွက် CITES EXPORT/ IMPORT PERMIT ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သောစည်းမျဉ်းများ (CITES Article V)

၃-၁၊ EXPORT PERMIT (CITES Article V၊ စာပိုဒ် ၂)

The export of any specimen of a species included in Appendix III from any State which has included that species in Appendix III shall require the prior grant and presentation of an export permit. An export permit shall only be granted when the following conditions have been met.

Appendix III တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို တင်ပို့ရာတွင် ကနဦးထောက်ခံချက် နှင့် EXPORT PERMIT တင်ပြချက်တို့ကို လိုအပ်ပါသည်။ EXPORT PERMIT တစ်ခုအား ထုတ်ပေးခြင်းကို အောက်ဖော်ပြပါ အရာများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထုတ်ပေးရပါမည်။

၃-၁-၁၊ (CITES Article Article V၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ a)

A Management Authority of the State of export is satisfied that the specimen was not obtained in contravention of the laws of that State for the protection of fauna and flora. တင်ပို့ခွင့်ပြုမည့်မျိုးစိတ်များအား စုဆောင်းရယူခြင်းသည် တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ အပင်နှင့်အကောင်တို့ ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် ထုတ်ပြန်ထားသော ဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်မှုမရှိကြောင်း တင်ပို့မည့် နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၃-၁-၂၊ (CITES Article Article V၊ စာပိုဒ် ၂၊ အပိုဒ်ခွဲ b)

A Management Authority of the State of export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

သက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့မည်ဆိုပါက ၎င်းသက်ရှိမျိုးစိတ်များအား တင်ပို့ရာ၌ ဒဏ်ရာရရှိနိုင်မှု၊ ကျန်းမာရေးယိုယွင်းပျက်ပြားနိုင်မှု နှင့် ယဉ်ပါးအောင်ထိန်းကျောင်းမှုတို့တွင် ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံး

ဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်၍တင်ပို့မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateအား ရှင်းလင်းသိမြင်စေရမည်။

၃-၂၊ IMPORT ERMIT (CITES Article V၊ စာပိုဒ် ၃)

The import of any specimen of a species included in Appendix III shall require, except in circumstances to which paragraph 4 of this Article applies, the prior presentation of a certificate of origin and, where the import is from a State which has included that species in Appendix III, an export permit.

Appendix III တွင်ပါဝင်သော မည်သည့်မျိုးစိတ်အားမဆို တင်သွင်းရာတွင် CITES Article V၊ စာပိုဒ် ၄ တွင် ပါရှိသော အခြေအနေမျိုးများမှလွဲ၍ မူရင်းဒေသအား ထောက်ခံဖော်ပြထားသော တင်ပြချက်၊ တင်သွင်းမည့်မျိုးစိတ်သည် တင်ပို့မည့်နိုင်ငံမှ Appendix III တွင် ထည့်သွင်းထား ကြောင်းဖော်ပြ ထားချက်၊ နှင့် EXPORT PERMIT တို့ကို လိုအပ်ပါ သည်။

၃-၃၊ RE-EXPORT CERTIFICATE (CITES Article V၊ စာပိုဒ် ၄)

In the case of re-export, a certificate granted by the Management Authority of the State of re-export that the specimen was processed in that State or is being re-exported shall be accepted by the State of import as evidence that the provisions of the present Convention have been complied with in respect of the specimen concerned.

Appendix III တွင်ပါဝင်သော မျိုးစိတ်များအား ထပ်ဆင့်တင်ပို့ရာတွင် ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့် နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateမှ ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်မျိုးစိတ်အား နိုင်ငံအတွင်း၌ ကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း (သို့မဟုတ်) ထပ်ဆင့်တင်ပို့ကြောင်း ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့်နိုင်ငံ၏ Management Authority of the Stateမှ ထောက်ခံဖော်ပြချက်ကို ထပ်ဆင့်တင်ပို့မည့် မျိုးစိတ်များအား Convention ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအတိုင်း ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် သက်သေ အထောက်အထားအဖြစ် တင်သွင်းမည့်နိုင်ငံမှ လက်ခံရမည် ဖြစ်သည်။

သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများနှင့် CITES Appendix သတ်မှတ်ချက်ပါဝင်

စဉ်	အမည်	သိပ္ပံအမည်	CITES Appendix	မှတ်ချက်
၁။	ထင်း	-	-	
၂။	မီးသွေး	-	-	
၃။	ရှားစေး	<i>Acacia catechu</i>	-	
၄။	သစ်ခေါက်	-	-	သစ်ခေါက်အမျိုးအစား ခွဲခြားသိရှိရန်လိုအပ်
၅။	လျှော်	<i>Sterculia spp.</i>	-	
၆။	ကရမက်/ကလမက်	<i>Mansonia gagei</i>	-	
၇။	အင်တွဲ/ပွဲလျက်	<i>Diterocarpus tubercualtus</i>	-	
၈။	သနပ်ခါး	<i>Limonia acidissima</i>	-	
၉။	ဗာလာစေ့	<i>Elettaria cardamomum</i>	-	
၁၀။	ကညင်ဆီ	<i>Diterocarpus alatus</i>	-	
၁၁။	ထင်းရှူးဆီ	<i>Pinus spp.</i>	-	
၁၂။	သက်ကယ်	<i>Imperata cylindrical</i>	-	
၁၃။	တည်	<i>Diospyras burmanica</i>	-	
၁၄။	ပျားရည်	-	-	
၁၅။	ပျားဖယောင်း	-	-	
၁၆။	လင်းနို့ချေး	-	-	
၁၇။	သစ်ခွ	<i>Orchid spp.</i>	II	သစ်ခွအမျိုးအစား သိရှိရန်လိုအပ်
၁၈။	သစ်စေး	<i>Meianorrhoea usitata</i>	-	
၁၉။	ဘုမ္မရာဇာ	<i>Rauvolfia serpentine</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၂၀။	ငှက်သိုက်	<i>Serpentina Benth</i>	-	
၂၁။	ချိပ်	-	-	
၂၂။	ကိုင်းဖျားကိုင်းနား	-	-	
၂၃။	သင်ပေါင်းသား	<i>Phoenix pludosa</i>	-	
၂၄။	ကျူဖျာ	<i>Phragmites kaka</i>	-	
၂၅။	ငရုတ်ကောင်း	<i>Piper nigrum</i>	-	
၂၆။	ဆေးဂန္ဓမာ	<i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i>	-	
၂၇။	တပင်ရွှေထီး	<i>Nervilia aragoana</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၂၈။	တောင်ကြာရွက်	-	-	
၂၉။	တောင်ထန်း	<i>Livistona speciosa</i>	-	
၃၀။	ဒရင်ကောက်မြစ်	-	-	

စဉ်	အမည်	သိပ္ပံအမည်	CITES Appendix	မှတ်ချက်
၃၁။	နန္ဒင်းတက်	<i>Curcuma longa</i>	-	
၃၂။	နတ်မြား	-	-	
၃၃။	မျှစ်	-	-	
၃၄။	သပေဇျာ	<i>Pandanus foetidus</i>	-	
၃၅။	ကိုင်းပွင့်	<i>Saccharum spontaneum</i>	-	
၃၆။	ဂမန်းဥ	-	-	ဂမန်းအမျိုးအစား သိရှိရန်လိုအပ်
၃၇။	စလူ	<i>Licuala peltata</i>	-	
၃၈။	ဆေးမြင်းခွာ	<i>Hydrocotyl asiatica</i>	-	
၃၉။	တောင်တန်ကြီး	<i>Premna integrifolia</i>	-	
၄၀။	ထမသိုင်း	-	-	
၄၁။	စန္ဒကူး	<i>Santalum album</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၄၂။	နွယ်အမျိုးမျိုး	<i>Butea superb</i>	-	
၄၃။	ပိတ်ချင်း	<i>Piper longum</i>	-	
၄၄။	မာလာဥ/ဖူး	<i>Curcuam longa</i>	-	
၄၅။	မြက်အမျိုးမျိုး	<i>Cynodon dactylon</i>	-	
၄၆။	သင်	<i>Clinogyne dichotomata</i>	-	
၄၇။	အင်ဖက်	<i>Dipterocarpus tuberculatus</i>	-	
၄၈။	ကရဝေး	<i>Cinnamomum inncutm</i>	-	
၄၉။	ကျောက်ကျော	-	-	
၅၀။	ချင်းတက်	<i>Zingiber officinale</i>	-	
၅၁။	စလူဖူး	-	-	
၅၂။	တစောင်းကြီးမျိုး	<i>Euphorbia spp</i>	I/ II	CITES ပါမစ်လို
၅၃။	တောရှောက်မြစ်	<i>Atalantia monophylla</i>	-	
၅၄။	တောက်တာဖူး	-	-	
၅၅။	မန်း	<i>Borassus flabellifer</i>	-	
၅၆။	နံ့သာနီ	<i>Pterocarpus santalinus</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၅၇။	ဖျံဥ	-	-	
၅၈။	မိုချောက်	-	-	
၅၉။	ဝဥ (စို/ချောက်)	<i>Amorphophallus campanulatus</i>	-	
၆၀။	အသီး၊ အစေ့အမျိုးမျိုး	-	-	
၆၁။	အင်ဥ	<i>Dipterocarpus tuberculatus</i>	-	
၆၂။	လွှာမုန့်မီးသွေးတောင့်	-	-	
၆၃။	ဝါးမီးသွေး	-	-	

စဉ်	အမည်	သိပ္ပံအမည်	CITES Appendix	မှတ်ချက်
၆၄။	သစ်မွှေး	<i>Aquilaria malaccensis</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၆၅။	ကျောက်ထင်းရှူး	<i>Taxus wallichiana</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၆၆။	ရှားစောင်းလက်ပတ်	<i>Cereus spp.</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၆၇။	မဟော်ဂနီ	<i>Swietenia mahagoni</i>	II	CITES ပါမစ်လို
၆၈။	ဂျပ်နွယ်	<i>Gentum montanum</i>		
၆၉။	သစ်မင်းဖို	<i>Padocarpus neriifolius</i>		
၇၀။	ရှားစောင်းလက်ပတ်	<i>Aloe spp.</i>	I/II	CITES ပါမစ်လို
၇၁။	ပန်းနု	<i>Saussurea costus</i> <i>Saussurea affinis</i>	I	CITES ပါမစ်လို

၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေအရ ၂၆-၁၀-၉၄ ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၅၈၃/၉၄ ဖြင့် ကာကွယ်ထားသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များစာရင်း

ဇယား (၁) လုံးဝကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ

(က) နို့တိုက်သတ္တဝါများ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	ကြွဲ/ ကြွဲဆင်	<i>Rhinoceros sondaicus</i>	Javan Rhinoceros	I	CR
၂	ကြွဲ/ ဝက်ကြွဲ	<i>Didermocerus sumatrensis</i>	Sumatran Rhinoceros	I	CR
၃	ကြွဲသူတော်	<i>Tapirus indicus</i>	Tapir	I	EN
၄	သားမင်း	<i>Budorcas taxicolor</i>	Takin	II	VU
၅	သမင်/ ရွှေသမင်	<i>Cervus eldi thamin</i>	Brow antlered Deer	I	EN
၆	သမင်/ မဏိပူရ	<i>Cervus eldi eldi</i>	Brow antlered Deer	I	EN
၇	ဆင်	<i>Elephas maximus</i>	Asian Elephant	I	EN
၈	ကတိုး/ ကတိုးဂျီ	<i>Moschus moschiferus</i>	Musk Deer	I, II	EN
၉	မူလရစ်ဂျီ	<i>Muntiacus feae</i>	Fea's Barking Deer	-	NT
၁၀	တောင်ဆိတ်နီ	<i>Naemorhedus cranbrooki</i>	Red Goral	I	VU
၁၁	သစ်တက်ကျား/ အင်းကျား	<i>Neofelis nebulosa</i>	Clouded Leopard	I	VU
၁၂	ကျားမင်း/ ကြောင်မင်း	<i>Felis temmincki</i>	Golden Cat	II	VU
၁၃	ဘင်္ဂလားကျား/ အိန္ဒိယကျား	<i>Panthera tigris tigris</i>	Bengal or Indian Tiger	I	EN
၁၄	အင်ဒိုချိုင်းနားကျား	<i>Panthera tigris corbetti</i>	Indochinese Tiger	I	EN
၁၅	ကျားသစ်	<i>Panthera pardus</i>	Leopard	I	NT
၁၆	သစ်တက်ကြောင်/ ကြောင်သလင်း	<i>Felis marmorata</i>	Marbled Cat	I	VU
၁၇	လင်စိုင်းပြောက်	<i>Prionodon pardicolor</i>	Spotted Linsang	I	LR
၁၈	လင်စိုင်းကြား	<i>Prionodon linsang</i>	Banded Linsang	II	LR
၁၉	ကြောင်နီ/ ပန်ဒါနီ	<i>Ailurus fulgens</i>	Red Panda	I	VU
၂၀	လင်းပိုင်	<i>Orcaella brevirostris</i>	Irrawaddy Dolphin	I	VU
၂၁	ရေဝက်/ရေသူမ	<i>Dugong dugon</i>	Dugong	I	VU
၂၂	ဝံပုလွေ	<i>Canis lupus</i>	Wolf	I, II	LC
၂၃	မျောက်လွဲကျော် (မျက်ကွင်းဖြူ)	<i>Hylobates hoolock</i>	Hoolock Gibbon	I	EN
၂၄	မျောက်လွဲကျော် (လက်ဖြူ)	<i>Hylobates lar</i>	Lar Gibbon/ White-handed Gibbon	I	EN

၂၅	မျောက်လွဲကျော်ကြီး	<i>Symphalangus syndactylus</i>	Siamang Gibbon	I	EN
၂၆	မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ	<i>Presbytis obscurus</i> <i>Presbytis phayrei</i>	Dusky Leaf Monkey Phayre's Leaf Monkey	II II	EN EN
၂၇	တောဆိတ်	<i>Capricornis sumatrensis</i>	Serow	I	NT
၂၈	တောင်ဆိတ်	<i>Naemorhedus goral</i>	Goral	I	VU
၂၉	ဖျံ	<i>Lutra lutra</i>	The common Otter	I	NT
၃၀	ဖျံအမွှေးနု	<i>Lutra perspicillata</i>	The Smooth-coated Indian Otter	I	VU
၃၁	ဖျံသည်းခြေငယ်	<i>Aonyx cinera</i>	The small-clawed Otter	II	VU
၃၂	ခွေးဝံ/ ဝက်ဝံ	<i>Helarctos malayanus</i>	The Malayan Sun Bear	II	VU
၃၃	တရုတ်သင်းခွေချပ်	<i>Manis pantadactyla</i>	The Chinese Pangolin	II	EN
၃၄	ပသျှူးသင်းခွေချပ်	<i>Manis javanica</i>	The Malayan Pangolin	II	EN
၃၅	ပြောင်	<i>Bos gaurus</i>	Gaur	I	VU
၃၆	စိုင့်	<i>Bos javanicus/ B. banteng</i>	Banteng or Wild Cow	I	VU
၃၇	ကြောင်ကတိုး/ ကြောင်နို့သာ	<i>Viverricula indica</i>	The small Indian Civet	III	LR
၃၈	ရိုလှောင်/ ယုန်သမင်(အကြီး)	<i>Tragulus napu</i>	Chevrotain/ Larger Mouse Deer	III	-
၃၉	ရိုလှောင်/ ယုန်သမင်(အသေး)	<i>Tragulus javanicus</i>	Lesser Mouse Deer	III	-

(ခ) ငှက်များ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	ဒေါင်းအမျိုးမျိုးနှင့် ရစ်အမျိုးမျိုး	<i>Family- Phasianidae</i>	Peafowls/ Pheasants	I, II, III	EN
၂	ရေလှုံ	<i>Heliopais personata</i>	Masked Finfoot	-	EN
၃	မန်ဒါလီ	<i>Cairina scutulata</i>	White-winged Wood duck	III	EN
၄	ငှက်ကြီးခုံးစပ်	<i>Leptotilos dubius</i>	Greater Adjutant Stork	III	EN
၅	ခုံးမြီးကွက်	<i>Leptotilos javanicus</i>	Lesser Adjutant Stork	-	VU
၆	မောက်တင်ဘဲ	<i>Sarkidiornis melanotos</i>	Comb Duck	II	LC
၇	တောငန်း	<i>Anser indicus</i>	Bar-headed Goose	-	LC
၈	မင်းနီဒရင်းဘဲ	<i>Aix galericulata</i>	Mandarin Duck	-	VU
၉	ဘဲခေါင်းပန်းရောင်	<i>Rhodonessa caryophyllacea</i>	Pink-headed Duck	I	CR
၁၀	ဘဲနီစပ်	<i>Aythya nyroca</i>	Ferruginous Duck	III	LC

၁၁	-	<i>Aythya baeri</i>	Baer's Pocard	-	EN
၁၂	ခြေစိမ်းရေညှာင့်	<i>Tring guttifer</i>	Nordmann's Green Shank	-	EN
၁၃	စနိုက်	<i>Gallinago nemoricola</i>	Wood Snipe	-	VU
၁၄	ငှက်ပျံ	<i>Ardea insignis</i>	White-bellied Heron	III	CR
၁၅	ညှပ်နန်း	<i>Anhinga melanogaster</i>	Oriental Darter	-	LC
၁၆	ဝံပို	<i>Pelecanus philippensis</i>	Spot-billed Pelican	-	NT
၁၇	စက္ကဝတ်	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Eastern White Pelican	-	LC
၁၈	ခရုစုတ်	<i>Pseudibis davisoni</i>	White-shoulder Ibis	-	CR
၁၉	-	<i>Phynchoc albicollis</i>	Indian Skimmer	-	EN
၂၀	ကြီးကြာ	<i>Grus antigone</i>	Sarus Crane	II	EN
၂၁	ကြီးကြာ	<i>Grus grus</i>	Common Crane	II	LC
၂၂	ကညာကြီးကြာ	<i>Anthropoides virgo</i>	Demoiselle Crane	II	LC
၂၃	အောင်လောင်အမျိုးမျိုး နှင့်အောက်ချင်းအမျိုးမျိုး	Family-Bucerotidae	Hornbills	I, II, III	CR, VU, LC
၂၄	သိန်း/စွန်/လင်းယုန်/ လင်းတအမျိုးမျိုး	Family-Accipitridae	Eagle, Kite, Falcon, Hawk, Vulture (Birds of Prey)	I, II	CR, VU, LC
၂၅	ဂါနီတောင်ငံ	<i>Pitta gurneyi</i>	Gurney's Pitta	I	EN
၂၆	စွေ	<i>Turdoides gularis</i>	White-throated Babbler	-	LC
၂၇	နဖားကြိုး	<i>Crycrina cucullata</i>	Hooded Treepie	-	VU
၂၈	မြန်မာယူဟီနာ	<i>Yuhina humilis</i>	Myanmar Yuhina	-	LC
၂၉	ငှက်ပြာခြောက်	<i>Sitta victoriae</i>	White-browed Nuthatch	-	EN
၃၀	ရေငုံးအမျိုးမျိုး	Family-Rallidae	Rails, Crakes	I	LC
၃၁	ဗောင်တုတ်	<i>Gallicrex cinerea</i>	Water Cock	-	LC
၃၂	တင်ကျီး	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Great Cormorant	-	-
၃၃	ဆတ်ချိုင်းအမျိုးမျိုး	Family- Ardeidae	Bitterns	III	LC
၃၄	တောင်ပီစူး (ဘီးတောင်ပို)	<i>Upupa epoc</i>	Hoopoe	-	LC
၃၅	ထပ်တယူငှက်မျိုး	Family-Trogonidae	Trogons	-	LC
၃၆	သစ်တောက်ငှက်မျိုး	Family-Picidae	Woodpeckers	-	LC
၃၇	ဘတ်စတငှက်ကြီး	<i>Otis tarda</i>	Great Bustard	II	VU
၃၈	ဖီးကွက်/ဒီးဒုတ်/မိန်	Family-Strigiformes	Owls, Fish Owls, Barn Owls	I, II	EN, LC
၃၉	ဝံလက်	<i>Pandion haliaetus</i>	Osprey	II	LC
၄၀	ဖယ်လကွန် သိန်းငှက်မျိုး	Family-Falconidae	Falcon	I, II	LC

၄၁	နီကိုဘာနို	<i>Caloenas nicobrica</i>	Nicobar Pigeon	I	NT
၄၂	တင်ကျီးမျိုး	<i>Phalacrocorax fuscicollis</i>	Indian Shag	-	LC
၄၃	ဂန်းနက်ငှက်မျိုး	<i>Sula leucogaster plotus</i>	Brown Gannet	-	NT
၄၄	သာလိကာ	<i>Gracula religiosa</i>	Grackle	II	NT
၄၅	ခရုတုတ်ငှက်မျိုးများ	Family- <i>Ciconiidae</i>	Storks	I	NT
၄၆	ခရုတုတ်ငှက်မျိုးများ	Family- <i>Threskiornithidae</i>	Ibises, Spoonbills	I, II, III	CR
၄၇	ငန်းမျိုးများနှင့်ဘဲမျိုးများ	Family- <i>Anatidae</i>	Geese, Ducks	-	VU, LC
၄၈	ကြာဖက်နင်းမျိုးများ	Family- <i>Jacaniidae</i>	Jacanas	-	LC
၄၉	ကမ်းခြေရေတိမ် ငှက်မျိုးများ	<i>Shorebirds species</i>	Plover, Avocet, Practincole, Lapwing, Curlew, Shank, Sand piper, Snipe	II	CR, VU, LC
၅၀	ဇင်ယော်ငှက်မျိုးများနှင့် မြစ်တွေးမျိုးများ	Family- <i>Laridae</i>	Gulls, Tern's	-	LC

(ဂ) တွားသွားသတ္တဝါများ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	ဂါမိကျောင်း	<i>Garvialis gangeticus</i>	Gharial/ Garvial Crocodile	I	
၂	ပင်လယ်လိပ်ကြီး/ လိပ်ခွေး	<i>Caretta caretta</i>	Loggerhead Turtle	I	
၃	ပင်လယ်လိပ်ကြီး/ လိပ်ခွေး	<i>Lepidochelys olivacea</i>	Sea Turtle	I	VU
၄	ပြင်သာလိပ်	<i>Chelonia mydas</i>	Green Turtle	I	EN
၅	လိပ်စွန်/ဘီးလိပ်	<i>Eretmochelys imbricate</i>	Hawksbill Turtle	I	CR
၆	စောင်းယားလိပ်/ ပင်လယ်လိပ်ပျော့ကြီး	<i>Demochelys coriacea</i>	Leathery Turtle	I	CR
၇	လိပ်ကြက်တူရွေး	<i>Platysternon megacephalum</i>	Big-headed Turtle	II	EN
၈	လိပ်ပင့်ကူ	<i>Geochelone platynota</i>	Spider Tortoises	II	CR
၉	စပါးကြီးမြေ	<i>Python reticulatus</i>	Reticulated Python	II	

ဇယား (၂) သာမန်ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ

(က) နို့တိုက်သတ္တဝါများ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	ဆတ်	<i>Cervus unicolor</i>	Sambhur	-	VU
၂	ကျွဲရိုင်း/တောကျွဲ	<i>Bubalus bubalis</i>	Wild Buffalo	-	EN
၃	တောကြောင်မျိုးများ	<i>Viverridae species</i>	Wild Cats/ Civets	III	VU, LC
၄	တောခွေးရိုင်းမျိုးများ	<i>Canidae species</i>	Wild Dogs	III	EN

၅	မြွေပါမျိုးများ	<i>Herpestidae species</i>	Mongoose	III	LC
၆	သစ်ရွက်စားမျောက်မျိုးများ	<i>Presbytis species</i>	Leaf-Monkeys	I, II	VU, LC
၇	မျောက်စင်မျိုးများ	<i>Macaca species</i>	Macaques/ Old World Monkeys	II	VU, LC
၈	သစ်ဆွေ	<i>Tupaia slis</i>	Tree Shrew	II	LC
၉	မျောက်လေပွေ	<i>Nycticebus coucang</i>	Slow Loris	I	VU
၁၀	မြင်းဝံ/ ဝက်ဝံ	<i>Selenarctos thibetanus</i>	Asiatic Black Bear	I, II	VU
၁၁	ဆတ်ခလောက်	<i>Martes flavigula</i>	Yellow-throated Marten	III	LC
၁၂	မျောက်လောင်းယုံ	<i>Cynocephalus variegatus</i>	Flying Lemur or Colugo	-	VU

(ခ) ငှက်များ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	ငှက်တော်ပြာမျိုး	<i>Family-Corvidae</i>	Magpie	-	LC
၂	နဖားကြူးမျိုး	<i>Family- Corvidae</i>	Treepie	-	VU
၃	ဂျေးငှက်မျိုး	<i>Family- Corvidae</i>	Jay	-	LC
၄	တစ်ငှက်မျိုး	<i>Family-Paridae</i>	Tit	-	LC
၅	ဝါးရောင်းငှက်မျိုး	<i>Garrulax species</i>	Laughing Thrush	II	LC
၆	ယူဟီနာမျိုး	<i>Yuhina species</i>	Yuhina	-	LC
၇	-	<i>Family-Sittadae</i>	Nuthatch	-	LC
၈	စီဘီယာမျိုး	<i>Heterophasia species</i>	Sibia	-	LC
၉	ငှက်ပြာစိတ်	<i>Irena puella</i>	Fairy Bluebird	-	LC
၁၀	-	<i>Troglodytes troglodytes</i>	European Wren	-	LC
၁၁	-	<i>Cinclus species</i>	Dipper	-	LC
၁၂	-	<i>Family-Certhidae</i>	Tree Creeper	-	LC
၁၃	-	<i>Prunella species</i>	Accentors	-	LC
၁၄	ငှက်ရွှေဝါ (ငှက်ဆန္ဒင်းဝါမျိုး)	<i>Oriolus species</i>	Oriole	-	LC
၁၅	စတာလင်	<i>Apolonis panayensis</i>	Glossy Starling	-	LC
၁၆	စတာလင်	<i>Sturnus species</i>	European Starling	-	LC
၁၇	စာခေါင်းကွက်	<i>Ploceus philippinus</i>	Baya Weaverbird	III	LC
၁၈	-	<i>Family-Fringillidae</i> <i>Sub Family- Carduelinae</i>	Finch	I	LC
၁၉	-	<i>Family- Alaudide</i>	Skylark	I	LC
၂၀	မျက်ကွင်းဖြူ	<i>Family- Zosteropidae</i>	White eye	I	LC
၂၁	-	<i>Family-Eury laimidae</i>	Broad bill	-	LC

၂၂	ငှက်ပန်းတိမ်မျိုး	<i>Family-Capitonidae</i>	Barbet	-	LC
၂၃	ဝါဖလေးမျိုး	<i>Phoenicophaeus species</i>	Malcoha	-	VU, LC
၂၄	ပုဇင်းထိုး(မျိုးစိတ်)	<i>Nyctornis amicta</i>	Red-beared Bee-eater	-	LC
၂၅	-	<i>Indicator xanthonotus fulvus</i>	Yellow-backed Honey Guide	-	LC
၂၆	ကျေးမျိုးများ	<i>Family-Psittacidae</i>	Parakeet/ Parrot	I, II	LC
၂၇	ပိန်ညှင်းမျိုးများ	<i>Alcedinidae species</i>	Kingfisher	-	VU, LC
၂၈	စီဝစိုး	<i>Collocalia fuciphaga</i>	Edible-nest Swiftlet	III	LC
၂၉	စီဝစိုး	<i>Collocalia maxima</i>	Black-nest Swiftlet	III	LC
၃၀	ငှက်	<i>Ardea purpurea</i>	Purple Heron	-	LC
၃၁	ငှက်မဲ့	<i>Ardea cinerea</i>	Grey Heron	-	LC
၃၂	ငှက်မျိုးများ	<i>Ardea species</i>	Heron	III	LC
၃၃	ချိုင်းငန်း	<i>Egretta alba</i>	Great Egret	III	LC
၃၄	ချိုင်းမျိုး	<i>Egretta scara</i>	Reef Egret	-	LC
၃၅	ချိုင်းအောက်မျိုး	<i>Ardeola bacchus</i>	Chinese Pond Heron	-	LC
၃၆	ချိုင်းအောက်မျိုး	<i>Ardeola speciosa Continentalis</i>	Javan Pond Heron	-	LC
၃၇	ချိုင်းအောက်မျိုး	<i>Butorides species</i>	Little Green Heron	-	LC
၃၈	ဖားပါးစပ်ငှက်မျိုး	<i>Family-Podargidae</i>	Frog Mouth	-	LC
၃၉	ဝတ်ရည်စုတ်ငှက်မျိုး	<i>Family-Nectarinidae</i>	Sunbird	-	LC
၄၀	ပန်းရည်စုတ်မျိုး	<i>Family-Dicaeidae</i>	Flowerpecker	-	LC
၄၁	တောင်ငုံးမျိုး	<i>Family-Pittidae</i>	Pittas	I, II	EN
၄၂	ငှက်မျိုး	<i>Family-Columbidae</i>	Green Pigeon	III	EN, LC
၄၃	ငှက်သားမင်းမျိုး	<i>Family-Campephagidae</i>	Minivets	-	EN

(ဂ) တွားသွားသတ္တဝါများ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	မိကျောင်းမျိုးများ	<i>Crocodylus species</i>	Estuarine or Saltwater Crocodiles/ Mugger or Marsh Crocodiles/ Siamese Crocodiles	I, II	CR
၂	ရေချိုလိပ်မျိုးများ	<i>Emydidae species</i>	Fresh-water Turtles	-	EN, VU, LC
၃	ကုန်းလိပ်မျိုးများ	<i>Testudinidae species</i>	Land Tortoises	I, II	EN, VU, LC
၄	အခွံပျော့လိပ်မျိုးများ	<i>Trionychidae species</i>	Soft-shelled Turtles	-	EN, VU, LC
၅	ဖွတ်မျိုးများ	<i>Varanus species</i>	Monitor Lizards	I, II	LC
၆	စပါးအုံးမြွေ	<i>Python molurus</i>	Rock Python	II	EN

ဇယား (၃) ရာသီအလိုက်ကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ

၁။ ဇွန်လ ၁၅ ရက်မှ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်အထိ ကာကွယ်ထားသောတိရစ္ဆာန်များ

(က) နို့တိုက်သတ္တဝါများ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	ဒရယ်	<i>Axis porcinus</i>	Hog Deer	I	EN
၂	ရို	<i>Muntiacus muntjak</i>	Barking Deer	-	EN

၂။ မတ်လ ၁၅ ရက်မှ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်အထိ ကာကွယ်ထားသောတိရစ္ဆာန်များ

(က) ငှက်များ

စဉ်	မြန်မာအမည်	သိပ္ပံအမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	CITES Apx;	IUCN Redlist
၁	ခါငှက်မျိုးများ	<i>Family- Phasianidae</i> <i>Sub Family- Perdicinae</i>	Partridge/ Francolin	I, II, III	LC
၂	ငုံးငှက်မျိုးများ	<i>Turnix species</i>	Quails	-	LC
၃	ရွှေပြည်စိုး	<i>Aegithina tiphia</i>	Lora	-	LC
၄	ငှက်စိမ်းမျိုးများ	<i>Chlorocis species</i>	Leaf Birds	-	LC
၅	ချိုး၊ ချိုးနီပု၊ ချိုးလင်းပြာ၊ ချိုးလည်ပြောက်	<i>Family- Columbidae</i>	Doves	III	LC
၆	ရေကြက်	<i>Gallinula chloropus</i>	Common Moorhen	-	LC
၇	မယ်ညို	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Purple Swampphen	-	LC
၈	ဘွတ်ငှက်မျိုးများ	<i>Family- Pycnonotidae</i>	Bulbul	II	LC
၉	သပိတ်လွယ်ငှက်မျိုးများ	<i>Family-Turdidae</i>	Robins<Red Starts <Chats<Forktails	-	LC
၁၀	စာဖြူငှက်မျိုးများ	<i>Family- Muscicapidae</i>	Paradise Flycatcher	III	LC
၁၁	ဥဩငှက်မျိုးများ	<i>Family- Cuculidae</i> <i>Sub Family- Cuculinae</i>	Cuckoo<Koel	-	LC
၁၂	မြေဝပ်ငှက်မျိုးများ	<i>Family- Caprimulgidae</i>	Nightjars	-	LC
၁၃	ငှက်တော်ငှက်မျိုးများ	<i>Family- Dicruridae</i>	Drongos	-	LC

ရှင်းလင်းချက်။ CR= Critically Endangered, EN= Endangered, VU= Vulnerable, NT= Near Threatened, LC= Least Concern

Standard permit/certificate form

CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES OF WILD FAUNA AND FLORA		PERMIT/CERTIFICATE No. ☐ EXPORT ☐ RE-EXPORT ☐ IMPORT ☐ OTHER:		Original
				2. Valid until
3. Importer (name and address)		4. Exporter/re-exporter (name, address and country)		
3a. Country of import		_____ Signature of the applicant		
5. Special conditions <i>For live animals, this permit or certificate is only valid if the transport conditions conform to the CITES Guidelines for transport or, in the case of air transport, to the IATA Live Animals Regulations</i>		6. Name, address, national seal/stamp and country of Management Authority		
5a. Purpose of the transaction (see reverse)	5b. Security stamp no.			
7./8. Scientific name (genus and species) and common name of animal or plant	9. Description of specimens, including identifying marks or numbers (age/sex if live)	10. Appendix no. and source (see reverse)	11. Quantity (including unit)	11a. Total exported/Quota
A	7./8.	9.	10.	11.
	12. Country of origin * Permit no. Date	12a. Country of last re-export Certificate no. Date	12b. No. of the operation ** or date of acquisition ***	
B	7./8.	9.	10.	11.
	12. Country of origin * Permit no. Date	12a. Country of last re-export Certificate no. Date	12b. No. of the operation ** or date of acquisition ***	
C	7./8.	9.	10.	11.
	12. Country of origin * Permit no. Date	12a. Country of last re-export Certificate no. Date	12b. No. of the operation ** or date of acquisition ***	
D	7./8.	9.	10.	11.
	12. Country of origin * Permit no. Date	12a. Country of last re-export Certificate no. Date	12b. No. of the operation ** or date of acquisition ***	
* Country in which the specimens were taken from the wild, bred in captivity or artificially propagated (only in case of re-export) ** Only for specimens of Appendix I species bred in captivity or artificially propagated for commercial purposes *** For pre-Convention specimens				
13. This permit/certificate is issued by:				
_____		_____		_____
Place		Date		Security stamp, signature and official seal
14. Export endorsement:		15. Bill of Lading/Air waybill number:		
Block	Quantity			
A				
B				
C				
D				
_____		_____	_____	_____
Port of export		Date	Signature	Official stamp and title

CITES PERMIT/CERTIFICATE No.

(as amended at CoP14)

Instructions and explanations

(These correspond to block numbers on the form)

1. Tick the square which corresponds to the type of document issued (export permit, re-export certificate, import permit or other). If the box "other" has been ticked, the type of document must be indicated. The original number is a unique number allocated to each document by the Management Authority.
2. For export permits and re-export certificates, the date of expiry of the document may not be more than six months after the date of issuance (one year for import permits).
3. **Complete** name and address of the importer.
- 3a. The name of the country must be written in full.
4. **Complete** name and address of the exporter/re-exporter. The name of the country must be stated. The absence of the signature of the applicant renders the permit or certificate invalid.
5. Special conditions may refer to national legislation or special conditions placed on the shipment by the issuing Management Authority. This block can also be used to justify the omission of certain information.
- 5a. The following codes should be used: **T** for commercial, **Z** for zoos, **G** for botanical gardens, **Q** for circuses and travelling exhibitions, **S** for scientific purposes, **H** for hunting trophies, **P** for personal, **M** for medical, **E** for education, **N** for reintroduction or introduction into the wild, and **B** for breeding in captivity or artificial propagation, **L** for law enforcement / judicial / forensic.
- 5b. Indicate the number of the security stamp affixed in block 13.
6. The name, address and country of the issuing Management Authority should already be printed on the form.
- 7-8. Indicate the scientific name (genus and species, where appropriate subspecies) of the animal or plant as it appears in the Convention Appendices or the reference lists approved by the Conference of the Parties, and the common name of the animal or plant as known in the country issuing the permit.
9. Describe, as precisely as possible, the specimens entering trade (live animals, skins, flanks, wallets, shoes, etc.). If a specimen is marked (tags, identifying marks, rings, etc.), whether or not this is required by a Resolution of the Conference of the Parties (specimens originating in a ranching operation, specimens subject to quotas approved by the Conference of the Parties, specimens of Appendix-I species bred in captivity for commercial purposes, etc.), indicate the number and type of mark. The sex and age of the live animals should be recorded, if possible.
10. Enter the number of the Appendix of the Convention (I, II or III) in which the species is listed.
Use the following codes to indicate the source:
  - W** Specimens taken from the wild
  - R** Specimens originating from a ranching operation
  - D** Appendix-I animals bred in captivity for commercial purposes and Appendix-I plants artificially propagated for commercial purposes, as well as parts and derivatives thereof, exported under the provisions of Article VII, paragraph 4, of the Convention
  - A** Plants that are artificially propagated in accordance with Resolution Conf. 11.11 (Rev. CoP14), paragraph a), as well as parts and derivatives thereof, exported under the provisions of Article VII, paragraph 5 (specimens of species included in Appendix I that have been propagated artificially for non-commercial purposes and specimens of species included in Appendices II and III)
  - C** Animals bred in captivity in accordance with Resolution Conf. 10.16 (Rev.), as well as parts and derivatives thereof, exported under the provisions of Article VII, paragraph 5 (specimens of species included in Appendix I that have been bred in captivity for non-commercial purposes and specimens of species included in Appendices II and III)
  - F** Animals born in captivity (F1 or subsequent generations) that do not fulfil the definition of 'bred in captivity' in Resolution Conf. 10.16 (Rev.), as well as parts and derivatives thereof
  - U** Source unknown (**must be justified**)
  - I** Confiscated or seized specimens
  - O** Pre-Convention (may be used with other source codes).
11. The quantity and units indicated should conform to the most recent version of the *Guidelines for the preparation and submission of CITES annual reports*.
- 11a. Indicate the total number of specimens exported in the current calendar year (1 January to 31 December) (including those covered by the present permit) and the current annual quota for the species concerned (for example 500/1000). This should be done for the national quotas as well as for those determined by the Conference of the Parties.
12. The country of origin is the country in which the specimens were taken from the wild, bred in captivity or artificially propagated, except in the case of plant specimens that cease to qualify for an exemption from the provisions of CITES. In such instances, the country of origin is deemed to be the country in which the specimens ceased to qualify for the exemption. Indicate the number of the permit or certificate of the exporting country and the date of issuance. If all or part of the information is not known, this should be justified in block 5. This block must only be completed in case of re-exports;
- 12a. The country of last re-export is the country from which the specimens were re-exported before entering the country in which the present document is issued. Enter the number of the re-export certificate of the country of last re-export and its date of issuance. If all or part of the information is not known, this should be justified in block 5. This block must only be completed in case of re-export of specimens previously re-exported.
- 12b. The "No. of the operation" is the number of the registered captive-breeding or artificial propagation operation. The "date of acquisition" is defined in Resolution Conf. 13.6 and is required only for pre-Convention specimens.
13. To be completed by the official who issues the permit. The name of the official must be written in full. The security stamp must be affixed in this block and must be cancelled by the signature of the issuing official and a stamp or seal. The seal, signature and security-stamp number should be clearly legible.
14. To be completed by the official who inspects the shipment at the time of export or re-export. Enter the quantities of specimens actually exported or re-exported. Strike out the unused blocks.
15. Enter the number of the bill of lading or air way-bill if the method of transport used requires the use of such a document.

The document must be written in one of the three working languages of the Convention (English, Spanish or French) or must include a full translation into one of these three languages. Exported and re-exported specimens should not appear on the same document unless it is clearly indicated which specimens are being exported and which re-exported.

AFTER USE THIS DOCUMENT MUST BE RETURNED TO A MANAGEMENT AUTHORITY OF THE IMPORTING COUNTRY.